

Morads i moralen

Sag på sag i den socialdemokratiske bevægelse

Af Tom Matz

Redaktør, Venstres Landsorganisation

VED sin tiltrædelse for godt et år siden udviste statsminister Poul Nyrup Rasmussen et mod, som alle endnu husker. Det er nemlig modigt at tale om moral – og starte 'moralens årti' – når man er leder af en koncern som 'den socialdemokratiske bevægelse'. Det var ikke alene modigt, det var *høvedigt*, det Nyrup Rasmussen gjorde og sagde med klar adresse til de borgerlige partier.

Ingen ved, om statsministeren har fortrudt sine ord dengang, men han er da holdt op med at tale om moral. For hvor blev den af, den gode moral, som skulle indlede et nyt årti i dansk politik?

Den ene sag efter den anden om moralen i 'koncernen' ruller op for de undrende vælgere. Hvad er det for en moral de har, når det efterhånden afsløres, at det er hele vejen rundt de samme principper, og den samme kreativitet kommer til udtryk. Nemlig at det gælder om at udnytte og udbytte enhver offentlig tilskudsordning. Der manipuleres – ja, der svindles – for at tilrane sig flere midler, end reglerne tilsiger. Og det går hånd i hånd med hykleri – og dobbeltmoral. Men det var måske dobbeltmoralens årti, Nyrup tænkte på, da

han lancerede sit moralokodeks? Som bekendt er der jo nogen der mener, at moral kun er halvt så godt som dobbeltmoral.

DEN første sag, der ramte Rødkløverregeringen lige i solar plexus, var *Solhavegård-sagen*, hvis tidligere formand, den nyudnævnte justitsminister Pia Gjellerup, skyndsomt måtte forlade regeringen. *Manipulation* med kursusdeltageres mulighed for at komme ind under tilskudsordningerne. Til økonomisk fordel for kursuscentret, men ikke for formanden.

Sundhedsminister Torben Lund blev siddende – det var han næppe blevet hvis han havde været justitsminister. *Ungbo-skandalen* udviste manipulation med lejrernes penge samt at de unge lejere var blevet *opkrævet for meget* i husleje m.m. Sagen førte til konkurs for koncernens bolig-selskab. Men Torben Lund var gået af som formand inden.

SENEST har vi så fået op-rullet *Lejerbo-sagen*, hvor forskellige rabatter, provisioner o.s.v. er gået som *ulovlig tilskud* til et underselskab, der blev styret af Lejerbos formand. En del af kagen er gået som ulovlig tilskud til Lejernes Landsorganisation, som den samme mand også er formand for, hvor de er anvendt til 'studierejser' og alm. poli-

tisk virksomhed. Det var lejerne, der skulle have haft penge i form af nedsatte huslejer. Andre tog glæderne.

I den socialdemokratiske koncern lærer man fra starten, hvordan man tilraner sig penge, der ikke er belagt for. *DSU* har, som desværre også andre partiers ungdomsorganisationer, tilsvindlet sig ekstra-tilskud fra tipsmidlerne, ved at *forfalske medlemslisterne*.

IND på banen har vi nu også fået Arbejdernes Oplysnings Forbund – *AOF* (Danmarks største!). Her har man siddet og *forfalsket* dokumenter, som har dannet grundlag for kommunens beregning af støtten. Det har givet AOF's hovedstadsafdeling et ekstraudbytte på mindst 400.000 kr. AOF er blevet anmeldt til politiet, men kun fordi en skoleleder ikke lod sig lokke til at modtage bestikelse på 20.000 kr., hvis han ville indvilge i ikke at bringe den sag videre, han var blevet opmærksom på. Han gik i stedet til politiet. Flot gjort!

Mange af sagerne var 'lig i lasten', viser det sig, selv om de først dukker op nu. En sag, der nåede at blive afgjort, men som i den forbindelse også kort bør nævnes, var den såkaldte *Bolind-sag*, hvor en række personer inden for koncernen blev straffet for *mandatsvig*, idet Bolind udstedte fakturaer til Dansk Folke-ferie, der

ikke var leveret varer eller ydelser for. Pengene blev bl.a. brugt til at betale private regninger med.

FRA den seneste kommunale valgkamp husker de fleste endnu den lille bestikelses-sag fra Odense, hvor formanden for lokalradioen, den socialdemokratiske kandidat *Jorri Søgaard* modtog *bestikkelse* og bagefter benægtede det. Det pnyter ikke i et moralsk parti i

et moralsk årti.

Men jeg vil godt slutte mit indlæg med at pege på et andet forhold, hvor man kan sige, at socialdemokraterne tilsidesætter almindelige moralbegreber til fordel for ideologien. Vi kender venteliste-problematikken på danske sygehuse, og i den situation bør enhver alvorligt syg patient hjælpes, hvis det er muligt. Men sådan kan en socialdemokratisk ledet regering ikke se på

det. Ingen – i hvert fald ingen dansker – skal for offentlige midler opereres på privathospitaler. Så vil man hellere sende danske patienter til svenske sygehuse (mod betaling, naturligvis) og så kan tyske patienter i stedet blive behandlet på danske sygehuse. Jamen, det er da mageløst.

Bemærk endeligt, at Stavad ikke er nævnt med et ord.

En ny tid med en ny moral, lovede statsministeren ved sin tiltræden. Men hvad er det for en moral, spørger Tom Matz og svarer: At det gælder om at udnytte og udbytte enhver offentlig tilskudsordning. – Det værste billede er taget af Morten Langkilde, statsministeren med rosen af Ole Buntzen.

Lejerbo-sagen belastende

Man ser stort på beboerdemokratiet i de mange afdelinger

Carl Aage Jönsson, medlem af Lejernes LO, Nørre Allé 33, Århus:

I DE forløbne par uger har Politiken afdækket, at det almenyttige boligelskab, Lejerbo, gennem ca. 10 år er blevet drænet for i alt ca. 15 mill. kr. gennem snedkerfirmaet Lejincio. Ifølge det oplyste er en del af millionerne via Lejincio overført til Lejernes LO (LLO), hvor pengene er gået til bl.a. lønninger og lejerpolitisk arbejde. Hvor pengene *skulle* have kommet lejerne i Lejerbo til gode!

Det har gjort mig nervøs – nervøs for at blive sat i bås med personer bag denne praksis. Siden 1982 har jeg været lejer- og boligpolitisk engageret: først som medlem af Svendborg Beboeraktion, siden som medstifter

af og bestyrelsesmedlem samt sagsbehandler i LLO, Svendborg afd., og endelig som sagsbehandler og bestyrelsesmedlem i LLO, Aarhus afd. Jeg må sige fra! I årenes løb har jeg som LLO-repræsentant rådgivet om oprettelse af og deltaget i stiftende møder af beboerrepræsentationer og efter indbydelse deltaget i ejendommens årlige generalforsamlinger. Altid har jeg bestræbt mig på at tale beboerdemokratiets sag – en indfaldsvinkel, som bl.a. betyder, at målet ikke kan helige midlet. Mål og midler er to sider af samme sag.

DET ER her, jeg får problemer i denne sag. Ikke ved, at der er skaffet penge til lejerpolitisk arbejde i LLO, men ved *måden*, hvorpå det er sket. Det er nemlig sket ved at se stort på beboerdemokratiet i Lejersbos mange

afdelinger. Målet har helliget midlet! Jeg finder det diskvalificerende.

ING. Politiken lukker landsformanden for LLO, Klaus Hansen (alias formanden for Lejerbo og Lejincio!) nu Lejincio, og direktør for Lejerbo, Per Laursen (alias direktøren for Lejincio!) meddeler, at de afslørede aktiviteter i Lejincio slutter. Her ligger en erkendelse af, at beboerdemokratiet i Lejerbo er tilsidesat.

Andre har også svigtet. Politiken har tillige peget på det revisionsfirma, som i ni år har været med til at kontrollere de tre firmaers regnskaber, samt på det omfattende personsammenfald i de involverede bestyrelser, hvor sågar næstformanden i Lejerbo ikke vidste noget om den beskrevne pengetræfik! Men spørgsmålet er, om ikke også lands-hovedbesty-

relsen i LLO har svigtet. Det er forståeligt, om den har været tilfjæds med formandens talent for at skaffe penge til det lejerpolitiske arbejde. Derimod forekommer det uforståeligt, at den ikke har interesseret sig synderligt for, hvordan pengene er skaffet.

DET er meget trist, at der nu bliver færre penge til LLOs meget nødvendige lejerpolitiske arbejde. Følgende forslag kan råde lidt bod: Indfør 10 pct. foreningssskat af indtægter, som LLO-folk i kraft af deres LLO-medlemskab har fra hver i nævn, råd, bestyrelser, boligretten m.m. (jeg er selv bolig-lægdommer). Begrundelse: Man er aktiv, fordi man brænder for sagen – ikke fordi det kan kaste noget af sig!

MAN bliver mistænksom

oven på Politikens artikelserie. Der har bl.a. været talt om den 'socialdemokratiske koncern'. De lokale afdelinger af LLO landet rundt betaler årligt et beløb pr. medlem til landsorganisationsarbejde. Jeg vil gerne forsikre om, at ingen del af mit lokal-kontingent videresendes til et politisk parti. Kan jeg blive det?

Arbejdet i Lejernes LO har givet mig – og vil fortsat give – mange glæder. Først for falder de tilfælde, hvor det lykkes at 'redde' en lejer, ung eller ældre, ud af en – alt for ofte – himmelråbende urimelig forårsaget af en ublu udlejer, samt de tilfælde, hvor det lykkes at sætte en sådan udlejer virkelig til vægs i en større sag. Foreningens arbejde er meget vigtigt. Netop derfor må renommeet ikke ødelægges ved, at landsledelsen bringer det i miskredit. Et af midlerne til at undgå dette er, at man indser, at mål og midler ikke kan adskilles. Frem mod demokratisk skal anvendes demokratiske midler

Giv dem mere magt

Lovændring før næste valg til skolebestyrelserne

Af Bertel Haarder

Undervisningsminister (V) 1982-93

FORMANDEN for Kommunernes Landsforening, Hilmar Solund (S), vil ikke afgive flere beføjelser til skolebestyrelserne og kan ikke forstå, at jeg nu vil ændre min egen lov fra 1989 og gøre folkeskolen til '2000 indbyrdes konkurrerende offentlige skoler uden fælles præf'.

Alle vidste i 1988, at jeg ville have givet skolebestyrelserne større indflydelse. Men da jeg end ikke fik støtte fra forældrenes egen organisation, Skole og Samfund, kunne jeg ikke komme videre.

Erfaringerne fra den første valgperiode har nu fået Skole og Samfund til at ændre opfattelse. Mange skolebestyrelsesmedlemmer er

blevet skuffede og vil ikke genopstille. Interessen for valget har været minimal. Derfor har Venstre og konservative startet en proces, der i adstadigt tempo efter et udvalgsarbejde skal føre til lovændring for næste skolebestyrelsesvalg om fire år.

Folkeskolens 'fælles præf' sikres ikke ved kommunal topstyring af skolerne, men gennem fælles fag-række, fagformål, læseplaner m.v., der i min minister-tid jo ikke blev slækket – og tværtimod strammet op – og som i øvrigt bør strammes yderligere op, hvis ellers Hilmar Solunds parti tillader det.

Bertel Haarder: – Alle vidste i 1988, at jeg ville have givet skolebestyrelserne større indflydelse.

KRONIKEN I POLITIKEN / Onsdag 9. marts 1994

Grænser for markedøkonomi

Af FINN TARP og HANS AAGE

Markedøkonomien og den frie konkurrence hænger. En ny-etableret Lissabon-gruppe har studeret muligheder for at lægge seletøj på vilddyret. Forfatterne, der er økonomiske forskere, rapporterer fra Gruppens nylige møde i Stockholm.

VERDEN er fuld af paradokser. Eng-lænderen Adam Smith skrev sit mesterværk om nationers velstand i 1776. Men hans budskab om liberalisering og øget konkurrence har ikke tidligere haft så stor gennemslagskraft som de sidste 20 år. Større konkurrence har endog fået status som mål i sig selv. Samtidig er de alvorligste problemer i verden knyttet til bevarelsen af det globale miljø, ulighederne mellem rig og fattig og de nødvendige strukturændringer i u-landene og i Østeuropa – netop typer af problemer, som fagøko-

nomer erkender, markedsmekanismen ikke kan løse alene.

Sund konkurrence er en naturlig del af det økonomiske liv og en vigtig kilde til bedre materiel velstand. Men uregulerede markeder har, som allerede Adam Smith var opmærksom på, en indbygget tendens til at skabe ulighed. Deres grundlag er egeninteressen, hvor hver enkelt søger sin egen fordel kun begrænset af konkurrencen, ikke af omsorg for andres velfærd. Struktur-reformer kan ikke gennemføres uden en aktiv statsmagt, og et ube-

grænset marked tager ikke hensyn til miljøvirkninger. De er eksterne i den forstand, at de ikke rammer den enkelte forbrugers tegnebog eller den enkelte virksomheds regnskaber. Tværtimod fordeles på hele samfundet som belyst i en omfattende økonomisk litteratur om eksternaliteter. Markedsmekanismen er med andre ord en hårdfør plante. Men den skal plejes omhyggeligt af statsansatte gartnere for at sætte spiselig og velsmagende frugt.

Verdens økonomiske, politiske og kulturelle systemer har desuden ændret sig på fundamental måde de senere år. Konkurrence mellem enkeltpersoner og firmaer på nationalt niveau er ikke det samme som konkurrence mellem stater og transnationale selskaber. Det er derfor glædeligt, at en konstruktivt formuleret kritik af den herskende liberaliseringsideologi er på vej i form af en rapport med titlen 'Limits to Competition', udarbejdet af en gruppe privat finansierede fremtidsforskere, industriledere, politologer og økonomer fra tænketanke i USA, Japan og Vesteuropa. De kalder sig Lissabon-klubben i et forsøg på at skabe en pendant til Rom-klubben og dens grænser for vækst fra 1972. Deres tankevækkende rapport blev diskutert på en konference i Stockholm i begyndelsen af februar med den svenske bistandsadministration, SIDA, som vært.

Lissabon-klubben har sat sig som mål at analysere, om den globale stråben efter bedre konkurrenceevne vil skabe global velstand for klodens snart 10 mia. mennesker. Der spørges endvi-

dere, hvor menneskeheden er på vej hen som resultat af konkurrence-ideologiens gennembrud. Og der gives nogle foreløbige bud på, hvad der kan gøres for at sikre, at den globale velfærd kommer i centrum i fremtidens teknologiske og økonomiske udvikling.

RAPPORTENS analyse af den globale verden fremhæver afreguleringen af de internationale finansielle markeder og den internationale kapitalers stærkt forøgede mobilitet og indflydelse som centrale drivkræfter bag ændringerne i den globale verden. Den teknologiske udvikling og stærkt stigende integrering af produktion og handel i transnationale selskaber er en anden vigtig dimension. Endelig har kommunikationsrevolutionen på afgørende vis ændret forudsætningerne for handel, forskning og kulturelt samkvem. Effekterne heraf omfatter bl.a. det kraftigt forandrede produktions- og handelsmønstre. Varer udveksles i stigende grad inden for de samme sektorer i i-landene, mens handelen med forskellige varer mellem i-landene på den ene og u-landene på den anden side ikke kan følge med. Verden er desuden blevet bundet sammen af avancerede kommunikationsnetværk, der ikke blot påvirker økonomien, men også sociale og politiske holdninger samt livsstil og forbrugsmønstre blandt de indbudte deltagere. CNNs verdensomspændende tv-netværk er et illustrativt eksempel. Et andet er de 55.000 flyvemaskiner, som dagligt flyver jorden rundt medbringende medlemmer af det globale jet-set.

GLOBALISERING er et relativt nyt fænomen i modsætning til begreber som inter-nationalisering og multi-nationalisering. Der er tale om en proces, hvor nationalt baserede kapitalistiske systemer udvandes og erstattes af global kapitalisme. Privat øjerskab og kontrol med mobilisering af kapitalen og dens anvendelse forbliver helt afgørende økonomiske og socio-politiske magtfaktorer. Den internationale økonomi er med andre ord i realiteten ikke længere inter-national. Den er et globalt, integreret system, hvor hændelser i den centrale trekant bestående af USA, Japan og Vesteuropa påvirker hele kloden.

Efterhånden som de forskellige nationale regeringer og deres befolkninger i den rige verden blev opmærksomme på markedssystemets strukturelle mangler, blev der gradvist etableret grænser herfor. Dette skete dels gennem lovgivning, dels gennem etablering af nationale sociale kontrakter mellem forskellige samfundsklasser. Disse kontrakter kom ofte til verden efter intens kamp mellem forskellige nationale kræfter. Ikke desto mindre har de udgjort en solid basis for det moderne vestlige velfærdssamfund, og inden for denne ramme har regeringerne haft betragtelig indflydelse på udviklingens gang. Statsmagten har beskyttet fælles interesser og blødgjort den nationale kapitalisme, og når regeringerne ikke levede op til denne forventede rolle, blev de korrigeret via det politiske system. Statsmagterne er stadig aktive – måske endda mere end nogen sinde før. Men som følge af globaliseringen har de set sig nødsaget

til at indgå nye dynamiske alliancer med deres egne virksomheder. Det erklærede mål er at forsvare virksomhedernes interesser for derigennem at bevare nationens teknologiske og økonomiske autonomi. Realiteten er, at de enkelte statsmagter i dag er ude af stand til at styre globaliseringskræfterne.

DE VIGTIGSTE aktører i den globale verden omfatter ikke blot de transnationale firmaer og statsmagterne. Ved Anden Verdenskrigs afslutning blev kimen lagt til et helt nyt internationalt institutionelt system af organisationer som FN, GATT, IMF og Verdensbanken, der har spillet en afgørende rolle i efterkrigstidens genopbygning i Europa og i de verdensøkonomiske fremskridt i 1960'erne, og som på mange måder har været en iøjnefaldende succes. Men de har ikke den samme indflydelse som tidligere. Den øjeblikkelige situation på globalt plan er præget af fraværet af overordnede institutioner, som kan varetage det globale fællesskabs interesser.

Endnu et karaktertræk ved den nye globale verden er fremvæksten af det globale civile samfund. Det er umuligt at give nogen enkel beskrivelse heraf. Der tænkes imidlertid på de utallige græsrodsbevægelser, der er vokset frem næsten overalt, og de ikke-statslige organisationer, som i flere tilfælde er af ganske betragtelig størrelse. Det er karakteristisk, at de ofte har et bestemt veldefineret formål som beskyttelsen af menneskerettighederne, bedre relationer mellem Nord og Syd og kampen for miljøet. Disse bevæ-

DØDSFALD

Elna Fønnesbech-Sandberg. - Foto: Peer Pedersen

Maler Elna Fønnesbech-Sandberg
Maler og kunstsamlers Elna Fønnesbech-Sandberg, Vangede, er død, næsten

102 år. Hun opbyggede i 1930'erne en fornem samling af bl.a. Giersing, Søndergaard, Isakson, Rude og Heerup. Samlingen måtte på et tidspunkt sælges, men kort efter begyndte Elna Fønnesbech-Sandberg forfra og skabte med samme synskhed en samling af de dengang ukendte men siden nok så berømte COBRA-malere. Nogle af hendes egne malerier kan ses på Aalborg Museum, hvor også hendes store COBRA-samling findes. I forbindelse med Elna Fønnesbech-Sandbergs 100 års-fødselsdag skrev Politikkens Ninka: 'Begejstringen for kunst, mennesker og liv er intakt hos både hende og hendes mand, maleren Niels Jensen'.

Tivoliejer

Knud Hansen
Fhv. tivoliejer Knud Hansen, Odense, er død, 68 år. Han var i 1957 med til at oprette Tivoli Friheden i Århus. Senere ledede han sammen med sin kone Fyns Tivoli i Odense. I 1971 etablerede Knud Hansen firmaet Fyns Byfest Service og samtidig Mini Tivoli i Rosengårdscetret i Odense.

Journalist

Lars Meldgaard
Journalist Lars Meldgaard, Århus, er død, 48 år. Han blev udlært på Vejle Amts Folkeblad og kom i 1978 til Århus Stiftstidende, hvor han var ansvarlig for søndags-sektionen BoGodt. I 1984 modtog Lars Meldgaard tidligere chefredak-

tør Erik Schmidts mindelegat for sine afsløringer af sundhedsfarlige forhold i århusianske daginstitutioner og skoler med mineral-sulds-lofter.

Skuespiller

Henning Zibrandt
Skuespilleren Henning Zibrandt, Aalborg, er død, 77 år. Oprindeligt var han belysningsassistent, men læste siden til skuespiller. Han arbejdede i et par år i Århus, inden han kom til Aalborg Teater, som han var tilknyttet i mange år.

Bankdirektør

Karl Jensen
Fhv. bankdirektør Karl Jensen, Grenaa, er død, 75 år. Han blev uddannet i Landmandsbanken i Grenaa,

hvor han virkede fra 1936 og sluttede som souschef. Fra 1966 var Karl Jensen, direktør i Landmandsbankens (Den Danske Banks) filial i Ærøskøbing. Her var han viceborgmester i tre perioder. Da han gik på pension i 1983, flyttede han og hans kone tilbage til Grenaa.

Mindeord

Ole Emil Riisager, Krog-holmgårdsvej 70, Vedbæk, skriver ved Karl Victor Haiberts død:

Et virksomt liv er slut. Karl Victor Haibert, 'Kralle' blandt venner, blev 80 år. Haibert kunne alt med sine hænder. I mange år arbejdede han hos Georg E. Mathiasen, fortsatte derpå i eget firma med service og

reparation af vaskemaskine-anlæg i boligkarreer. Med snedige opfindelser forbedrede han maskinerne med det resultat, at kunderne kunne skære ned på service-besøgene!

Fire ting blev hans liv: Familien, Herrekoret Brage, motorsport og fotografere.

Fotograferingen tog fart under krigen, da han optog enestående billeder af tyskernes onde gerninger og sabotørernes gode. I dansk motorsports tredje guldalder, de første 10-15 år efter krigen, fotograferede han alt, hvad der var af motorløb herhjemme og i nabolandene, og med sit blik for sagen var det tit ham, der fik dagens skud i kassen, så hans billeder kom på forsiden af B.T. eller i Skandinavisk Motor Journal.

DAGENS NAVNE

Runde år i dag

Fhv. direktør Erik Nygaard Hansen, Ballerup, 75, plantevikonsulent, fhv. borgmester Otto Thorvald Nielsen, Overlund pr. Viborg, 75, fhv. økonomidirektør Ove Chr. Egholm Knudsen, Odense, 75, fløjtenisten, kgl. kapelmusikus Verner Nicolet, Virum, 60 og direktør, skibsreder Rino Lange, København, 60 år.

Skanderborg, 46 og lektor, dr. phil., Ph. D., Peder Skyum-Nielsen, København, 46 år.

95

Komponisten, professor **Finn Hoffding** bliver 95 år i morgen. I sit lange liv har han udrettet meget og meget både som komponist, lærer og igangsætter. Som komponist er Hoffding påvirket af Carl Nielsen og af mellemkrigsårenes tyske musik, først og fremmest af Hindemith, Carl Orff og Kurt Weill. Hoffdings pædagogiske indsats på Det kgl. danske Musikonservatorium fik ikke alene en skelsættende betydning for yngre komponister fra Vagn Holmboe til Per Nørgård og Pelle Gudmundsen-Holmgreen, men fik også virkninger langt ude i samfundet.

I en ti-årig periode fra 1929 til 1939 var Hoffding formand for Musikpædagogisk Forening, hvor han utrætteligt arbejdede for at forbedre den almindelige musikundervisning gennem en grundig og mere omfattende uddannelse af musiklærere. I 1931 var han med til at stifte Københavns Folkemusikskole, og til den kreds skrev han en betydelig mængde lodig, men lettilgængelig pædagogisk musik. Hoffding havde ikke de poserende attituder i sig, som ellers kan findes rundt om i musiklivet. Han er den store humanist, for hvem det er vigtigst, at musikken kan bringe mennesker sammen. Og det, at kunne mødes om musikudøvelse i folkelig sammenhæng, har været en betydelig energikilde for ham.

På Konservatoriet har Hoffding været utrolig afholdt. Som kompositionslærer har han altid udvist stor tålmodighed og været indstillet på at få det bedste ud af eleven. Musik, det er også at få tre toner til at ville noget med hinanden, det er nok til at udforske alle mulige formannelser. En af hans nu berømte elever måtte som begynder i flere uger ikke bruge mere end fem toner, før han fik lov til at gå videre. Hoffding gav sig god tid til at arbejde med de vendende komponister og blev stolt, hvis det lykkedes og der kom musik ud af det. Det huskes han for med stor taknemmelighed.

PS Komponisten beder os meddele, at han på grund af svækket helbred ikke føler sig i stand til at modtage eventuel opmærksomhed omkring fødselsdagen.

60 år
Jørgen Krisand, kontorchef, Den Danske Bank, fylder i morgen 60 år. Han har med sin omfattende uddannede virksomhed en stor berøringsflade. Jørgen Kri-

DØDE

Vores kære
Aage Christiansen
født den 16.4.1916
døde den 4.3.1994
Gerda, Børge, Solveig Mette, Julie og Rasmus

Vores kære
Nanna Guldborg
* 4.1.1917
† 5.3.1994
Familien

Vor kære
Hedvig Boye
* 18.5.1900
er stille sovet ind
den 2.3.1994
Anna og Kai Rasmussen
Bisættelsen har fundet sted

Vor kære far
Finn Georg Hansen
* 10.3.1928
har endelig fået fred
den 6.3.1994
Poul og Dunte
Bisættelsen foregår i dybeste stilhed

Vor kære far, svigerfar, morfar og farfar
Aage Dyck-Madsen
er stille sovet ind den 7. marts 1994
Familien
Bisættelsen finder sted fredag den 11. marts kl. 13 ved Tølløse Kirke

Vor kære
Ruth Bøgh-Hansen
* 15.1.1911
er stille sovet ind
d. 7.3.1994
På familiens vegne
Agnes
Bisættelsen finder sted i Frederiksberg Hospitals Kapel fredag d. 11.3. kl. 12.00

Vor kære far
Henry Kastrup
er stille sovet ind
Alice og Arne Ann og John
Bisættelsen foregår i stilhed

Vor kære
Emil Axel Jess Jessen
* 14.7.1921
† 6.3.1994
har fået fred efter lang tids sygdom
På familiens vegne
Birthe Jessen
Bisættelsen finder sted fredag d. 11.3. kl. 12.00 fra Kastelskirken

Min dejlige mor
Vor kære mormor og olde
Gudrun Beck
Systofte
* 30.10.1910
døde d. 4.3.1994
Bodil og Ole Connie, Kjeld og Claus Anne, Jesper, Birgit og Morten Steffen, Berit, Christina og Sebastian
Begraves fra Systofte Kirke, fredag 11. marts kl. 13.00

Kunstmaleren og samleren
Elna Fønnesbech-Sandberg
f. Riegels
* 22.3.1892 † 6.3.1994
Niels Jensen Børnebørn, svigerbørn og oldebørn
Begravelsen finder sted fra Vangede Kirke fredag den 11. marts 1994 kl. 11.00

Vor kære
Agnes Feirup
* 10.7.1905
† 7.3.1994
Familierne Feirup Malskær og Wedendahl
Begravelsen finder sted i Gylling d. 12.3. kl. 14

Vor kære
Hanne Sass
f. Baadsgaard
* 28.10.1926
† 5.3.1994
Hendrik Jesper og Sus Birgitte og Tonny
Bisættelsen finder sted fra Lundtofte Kirke lørdag d. 12. marts kl. 12

Nina Tønsberg Jensen
* 17.9.1946 † 5.3.1994
Toke, Eske og Henning Lindhardt Jensen Musse Tønsberg
Bisættelsen finder sted fra Hørsholm Kirke fredag den 11. marts kl. 13.00

Vor kære mor, svigermor og mormor
Else Kathrine Mørch
* 13.12.1912
† 5.3.1994
Flemming, Jytte, Kai, Gitte, Kim, Pia og Claus
Bisættelsen finder sted fra Godthåbskirken torsdag den 10.3. kl. 12

Vor kære bror, svoger og onkel
Overlæge
Thomas Jessen Ravn
er pludselig gået bort
Sønderborg d. 3. marts 1994
Familien
Begravelsen finder sted lørdag d. 12. marts kl. 13.00 ved Gram Kirke

Vor kære mor, svigermor og mormor
Else Kathrine Mørch
* 13.12.1912
† 5.3.1994
Flemming, Jytte, Kai, Gitte, Kim, Pia og Claus
Bisættelsen finder sted fra Godthåbskirken torsdag den 10.3. kl. 12

Vores elskede
Hans Andreassen
* 5.6.1912 † 5.3.1994
Tullik Irmelin, Sarah, Fritz
Begravelsen foregår fra Humlebæk Kirke torsdag d. 10.3. kl. 13.30

Fhv. Skoleinspektør
Jens Harald Marius Rasmussen
* 14.4.1925
† 2.3.1994
Anne Nygaard Annegrete, Helle og Anders
Bisættelsen har fundt sted

Vor kære mand og vor kære bror
Jørgen Klinth Jensen
er stille sovet ind d. 6. marts 1994
Margit Kirsten, Ulla og Werner
Bisættelsen finder sted fra Skælskør Kirke fredag den 11. marts 1994 kl. 13.30

Vores dejlige, livsglade mor og svigermor Børnebørnenes aller-Bedste og 'Killer'
Inger Kildahl
f. 28.7.1913, er stille sovet ind den 4.3.1994
I dyb sorg
Hannah, Povl og Laurids Jens, Bente, Casper, Mikkel og Martin Per og Birgitte
Bisættelsen finder sted i Birkholm Kirkesal fredag den 11.3. kl. 14.30

Min kære hustru
Vor kære mor og mormor
Aase Andersen
f. Fossum
* 26.9.1914
† 3.3.1994
På familiens vegne
Orla Andersen
Bisættelsen har fundet sted

Cand. pharm.
Børge Ishøj
født 30. januar 1915
har fået fred
Snøde den 5. marts 1994
Jette, Helle, Hanne-Dorthe Matthew Anthony, Marianne og sviger sønner
Bisættelsen finder sted torsdag den 10. ds. kl. 13 fra Snøde Kirke

Min kære mand
og vor kære bror
Jørgen Klinth Jensen
er stille sovet ind d. 6. marts 1994
Margit Kirsten, Ulla og Werner
Bisættelsen finder sted fra Skælskør Kirke fredag den 11. marts 1994 kl. 13.30

Min kære mand
Vor gode far, svigerfar, morfar og bror
Peter J. Engel-Andreasen
er afgået ved døden
Gentofte den 5. marts 1994
På vegne af
Inger, Susanne, Jeanette, Henrik og øvrige familie
Bisættelsen finder sted fredag den 11. ds. kl. 13 fra Kirkegårdskapellet i Odense

gelsler i det civile samfund har på dynamisk vis formået at fungere som en slags global samvittighed og taler for vigtige menneskelige værdier, der ellers normalt tabes på gulvet i den herskende globale markedskonkurrence. De har medvirket til at definere den globale forhandlingsdagsorden og har på effektiv vis gjort opmærksom på globale behov og aspirationer. Endelig har de vist sig i stand til at gennemføre en lang række initiativer på områder, hvor regeringerne mere eller mindre bevidst har måttet give op. FN's stadig mere intensiverede forsøg på at inddrage de frivillige organisationer i sine aktiviteter er et klart udtryk herfor. Lissabon-klubben tillægger således med rette de nye bevægelser i det civile samfund en stor potentiel rolle i udviklingen af en ny form for global styring, som kan udfylde det aktuelle tomrum. Lissabon-klubbens betragtninger kan udbygges, hvis man supplerer den med at betragte udviklingen i u-landene samt Rusland og Østeuropa.

Præsidenterne Bush og Gorbatsjov erklærede i november 1990 den kolde krig for afsluttet. Den anden, socialistiske verden var ophørt at eksistere. At den tredje verden også var forsvundet som forenet politisk kraft blev forbigået i tavshed. I modsætning til den stærkt øgede industrielle og samfundsmæssige integration i Nord er Syd næsten eksploderet som enhed. Der kan i dag identificeres i alt fald fem syd-regioner: 1. De ny-industrialiserede lande i bl.a. Østasien, som har formået at realisere et økonomisk mirakel. 2. De olie-eksporterende u-lande som f.eks. Nigeria og Venezuela, der forbliver meget udsatte i det verdensøkonomiske spil. 3. Fattige lande i den tidligere anden verden, som kæmper for at omforme deres økonomier. 4. Lande som Mexico, der forsøger at integrere sig med Nord, og endelig 5. Det meget fattige Syd i Afrika samt dele af Asien og Latinamerika.

udstrækning har taget den af det internationale samfund krævede medicin i form af liberalisering og privatisering. En fornuftig makro-økonomisk ramme er en forudsætning for enhver udviklingsproces, og der har uenighed været meget at rette op på i u-landene på dette område. Men der har i 1980'erne været alt for lidt opmærksomhed om den konkurrencebaserede markedsøkonomi strukturelle begrænsninger, hvad enten de ses i nationalt eller globalt perspektiv.

LANDENE i Østeuropa har også efter 1990 beredvilligt fulgt de vestlige markedspolitiske anbefalinger, der som overalt på kloden har udløst 'muligheden - der ligger i enhver kultur og ethvert menneske - for at centrere tilværelsen om den særlige vestlige blanding af begær og bevidsthed' og 'den liberale appel til grådigheden i alle dens afskygninger' (citater fra Peter Høegs 'Frk. Smillas fornemmelse for sne', side 338). Den hensynsløse røverkapitalisme, som lægger byrden over på de svage i samfundet, vinder frem, og kriminalitet og mafia-vælde ligeså. Samfundøkonomisk er der endnu kun meget spæde tegn på begyndende opsving i enkelte lande, især i Tjekkiet og Polen. Generelt er produktionen faldet med 20-40% siden 1990, og liberaliseringerne efterlader et tomrum, hvor store dele af produktionen, der ikke hurtigt kan omstilles, udkonkurreres.

ikke har egne råstof- og energiresourcer af betydning. Men de har meget lidt, som kan sælges for hård valuta. Industrien er ikke konkurrencedygtig, og hvad værre er, værditilvæksten er ofte direkte negativ, når råvarer og færdigvarer ansættes til verdensmarkedspriser. Det betyder, at råvarerne er dyrere end færdigvarerne, og at det umiddelbart bedst kan betale sig at nedlægge produktionen. Samtidig synes det klart, at fremtiden vil blive præget af skærpet konkurrence. De vestlige lande har i årtier haft arbejdsløshed og uudnyttet kapacitet. Mange lande står på spring for at tiltrække produktion ved at tilbyde lav løn, høj effektivitet og lempelige krav til producenterne angående bl.a. arbejdsmiljø og beskætning og en forøgelse af produktionen øger risikoen for forurening og lægger beslag på knappe energireserver.

Dvs. hverken ureguleret markedsøkonomi, devaluering eller selv et nok så lavt lønniveau kan i sig selv løse Østeuropas og Ruslands problemer. Det er tværtimod en situation, der kalder på styring af økonomien for at sikre vækst og udvikling. Samtidig må de værste sociale bivirkninger af omstillingsprocesserne begrænses, dels af humanitære grunde, dels fordi der trods alt er grænser for, hvor megen nød og elendighed, der kan tåles, inden det fører til social opløsning, så at selve formålet med reformerne, nemlig den økonomiske fremgang, forskertses.

I denne sammenhæng må det understreges, at den globale konkurrencefiskering og fortrængningen af de store problemer har dybe årsager. Chefen for SIDA, Carl Tham, udtrykte dette på sin egen måde i sin opsummering af den omtalte konference. Han fremførte, at ideen om, at velfærdsstaten må afvikles som følge af den globale konkurrence ikke udspringer af økonomisk teori og analyse - det er ren ideologi. Den nationale og globale konkurrence skal ikke undertrykkes. Dens kræfter skal tæmmes og udnyttet på konstruktiv vis, og hertil kan økonomiske søkret og navigationsinstrumenter være nyttige, hvis de benyttes på forstandig vis. For at fortsætte i dette maritime billede kan konkurrence og markedsøkonomi sammenlignes med den vind, som giver det globale sejlskib fart. Bevægelse er nødvendig, for uden fart kan der ikke styres. Men det kan der heller ikke, hvis besætningen sætter alle sejl til og derpå går ned i kahytten og drikker toddy. Tværtimod kan det ofte være nødvendigt at krydse mod vinden og markedskræfterne for at komme i den rigtige retning.

på denne baggrund, at der sættes på at udvikle en række sociale kontrakter mellem de forskellige nationale og globale aktører, og principper som samarbejde, effektivitet og respekt for kulturel forskellighed indgår alle i visionen for en bedre fremtid. Men selv om den ny rapportens identifikation af aktuelle problemer og behov er stimulerende, gives der ikke klare forslag til, hvordan fremtidsvisionen skal realiseres. Det udstår et en udfordring til os alle at arbejde videre hermed.

HANS AAGE og FINN TARP

U-LANDENE i Syd blev etableret, mens verden var præget af den kolde krig mellem øst og vest. Konflikterne mellem den første og den anden verden var med til at styrke betydningen af de alliancefri u-lande. De sociale, politiske og økonomiske ubalancer mellem Nord og Syd kom på dagsordenen, og kravene om en Ny Økonomisk Verdensorden blev formuleret i begyndelsen af 1970'erne. En ny konfliktakse mellem Nord og Syd syntes at tegne sig. Den aktuelle konstellation er imidlertid blevet langt mere kompleks.

Der er mange årsager til den stigende mangfoldighed i den fattige verden. Men blandt de væsentligste udløsende faktorer findes de allerede omtalte konkurrencebaserede globaliserings-tendenser. Den nye internationale arbejdsdeling har drastisk reduceret handelssamkvæmmet mellem de rige lande i Nord og de hastigt voksende lande i Østasien på den ene side og resten af verden på den anden side. I 1980 udgjorde de fattigste 102 landes andel af verdens eksport og import af forarbejdede varer henholdsvis 8% og 9%. Bare ti år senere i 1990 var de to andele nede på blot 1% og 5%. Denne næsten totale afkobling har fundet sted samtidig med, at u-landene i vid-

For at få produktionen på fode, må de tidligere planøkonomier søge at finde en plads på verdensmarkedet, især de lande, som f.eks. de baltiske, der

VI MENER som Lissabon-rapportens forfattere, at der er et stort behov for nytænkning og nye mekanismer for at sikre global styring og samarbejde. Ellers vil vores verden, som Vaclav Havel på malende vis har karakteriseret som forbløffet, ikke komme sig over sin forbløffelse, før det er for sent. Konkurrencen og markedsøkonomien må begrænses. Men det er urealistisk at forvente, at der kan etableres en global stat, som kan forhandle med den globale industri for at blødgøre den globale kapitalisme i den nærmeste fremtid. Lissabon-klubben foreslår

twa